

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ VÀ QUẢN TRỊ KINH DOANH

TRẦN LỆ THỊ BÍCH HỒNG

**ẢNH HƯỞNG CỦA CHÍNH SÁCH XÓA ĐÓI GIẢM NGHÈO
TỚI SINH KẾ CỦA HỘ NGHÈO DÂN TỘC THIỂU SỐ Ở
HUYỆN VÕ NHAH TỈNH THÁI NGUYÊN**

LUẬN ÁN TIẾN SĨ NÔNG NGHIỆP

THÁI NGUYÊN, NĂM 2018

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ VÀ QUẢN TRỊ KINH DOANH**

TRẦN LỆ THỊ BÍCH HỒNG

**ẢNH HƯỞNG CỦA CHÍNH SÁCH XÓA ĐÓI GIẢM NGHÈO
TỚI SINH KẾ CỦA HỘ NGHÈO DÂN TỘC THIỂU SỐ Ở
HUYỆN VĨNH NHAH TỈNH THÁI NGUYÊN**

Chuyên ngành: Kinh tế Nông nghiệp

Mã số: 9 62 01 15

LUẬN ÁN TIẾN SĨ NÔNG NGHIỆP

Người hướng dẫn khoa học:

- 1. PGS. TS. Đỗ Anh Tài**
- 2. PGS.TS. Nguyễn Xuân Trường**

THÁI NGUYÊN, NĂM 2018

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu do chính tôi thực hiện, số liệu và kết quả nghiên cứu trong luận án này là trung thực và chưa được dùng để bảo vệ một học vị nào. Mọi nguồn số liệu và các thông tin trích dẫn trong luận án đã được chỉ rõ nguồn gốc.

Thái Nguyên, ngày tháng năm 2018

Tác giả luận án

Trần Lệ Thị Bích Hồng

LỜI CẢM ƠN

Để hoàn thành luận án này, tôi đã nhận được sự giúp đỡ nhiệt tình của các cơ quan, các cấp lãnh đạo và cá nhân. Tôi xin trân trọng cảm ơn Ban Giám Hiệu trường Đại học kinh tế và Quản trị kinh doanh, Phòng Đào tạo, các thầy, cô giáo khoa Kinh tế thuộc trường Đại học Kinh tế và Quản trị kinh doanh đã tạo điều kiện giúp đỡ tôi trong suốt quá trình nghiên cứu.

Tôi xin bày tỏ lòng biết ơn chân thành và sâu sắc tới **PGS.TS. Đỗ Anh Tài; PGS.TS. Nguyễn Xuân Trường** - Người đã trực tiếp hướng dẫn tôi trong suốt quá trình nghiên cứu và hoàn thành luận án.

Tôi xin gửi lời cảm ơn chân thành tới Cục thống kê tỉnh Thái Nguyên, Sở Lao động Thương binh và xã hội tỉnh Thái Nguyên, Ban dân tộc tỉnh Thái Nguyên, Ủy ban nhân dân huyện Võ Nhai và các hộ nông dân, cán bộ, công tác tại các xã tôi đã tiến hành trực tiếp điều tra.

Tôi xin chân thành cảm ơn tập thể cán bộ phòng Đào tạo, các giảng viên khoa Kinh tế và Phát triển nông thôn trường Đại học Nông Lâm - nơi tôi đang công tác đã tạo điều kiện giúp đỡ tôi trong quá trình nghiên cứu.

Tôi xin chân thành cảm ơn sự giúp đỡ của gia đình, bạn bè, đồng nghiệp đã giúp đỡ tôi hoàn thành luận án.

Thái Nguyên, ngày tháng năm 2018

Tác giả luận án

Trần Lệ Thị Bích Hồng

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC CÁC TỪ VIẾT TẮT	ix
DANH MỤC BẢNG.....	x
DANH MỤC CÁC HÌNH VẼ, HỘP	xi
MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của đề tài	1
2. Mục tiêu nghiên cứu.....	2
3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu.....	3
4. Những đóng góp mới và ý nghĩa của luận án	4
5. Bố cục của luận án	5
Chương 1. TỔNG QUAN TÀI LIỆU NGHIÊN CỨU	6
1.1. Nghiên cứu các chính sách XDGN và sinh kế người nghèo ở nước ngoài	6
1.1.1. Nhóm tài liệu nghiên cứu về nghèo đói và các chính sách XDGN	6
1.1.2. Nhóm tài liệu về sinh kế và ảnh hưởng của các chính sách XDGN.....	7
1.2. Nghiên cứu chính sách xóa đói giảm nghèo và sinh kế với đồng bào DTTS ở Việt Nam	10
1.2.1. Nhóm tài liệu nghiên cứu về nghèo đói và các chính sách XDGN	10
1.2.2. Nhóm tài liệu nghiên cứu về ảnh hưởng của các chính sách XDGN đến đời sống người dân	16
1.3. Đánh giá chung về tổng quan các tài liệu nghiên cứu	19

1.3.1. Kết quả đạt được	19
1.3.2. Hạn chế còn tồn tại và “khoảng trống” nghiên cứu	20
Chương 2. CƠ SỞ KHOA HỌC VỀ ẢNH HƯỞNG CỦA CÁC CHÍNH SÁCH XÓA ĐÓI GIẢM NGHÈO TỚI SINH KẾ HỘ DÂN TỘC THIỂU SỐ.....	
21	21
2.1. Cơ sở lý luận	21
2.1.1. Một số lý luận về đói nghèo.....	21
2.1.2. Chính sách xóa đói giảm nghèo	26
2.1.3. Hộ dân tộc thiểu số.....	28
2.1.4. Sinh kế của hộ dân tộc thiểu số.....	32
2.1.5. Hoạt động, kết quả và nguồn lực sinh kế của hộ dân tộc thiểu số.....	36
2.1.6. Nội dung nghiên cứu ảnh hưởng của các chính sách xóa đói giảm nghèo tới sinh kế của hộ nghèo DTTS.....	45
2.1.7. Các yếu tố ảnh hưởng của chính sách XDGN tới sinh kế hộ nghèo DTTS	47
2.2. Cơ sở thực tiễn.....	50
2.2.1. Kinh nghiệm thực hiện chính sách xóa đói giảm nghèo ở một số nước trên thế giới và Việt Nam.....	50
2.2.2. Kinh nghiệm đánh giá ảnh hưởng của các chính sách XDGN đến đời sống người dân trên thế giới và ở Việt Nam.....	56
2.2.3. Bài học kinh nghiệm cho tỉnh Thái Nguyên nói chung và huyện Võ Nhai nói riêng trong thực hiện chính sách xóa đói giảm nghèo	61
Chương 3. PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU.....	62
3.1. Câu hỏi nghiên cứu	62
3.2. Khung phân tích của luận án	62

3.3. Phương pháp nghiên cứu.....	65
3.3.1. Phương pháp tiếp cận.....	65
3.3.2. Phương pháp thu thập thông tin.....	66
3.3.3. Phương pháp xử lý, tổng hợp và phân tích thông tin.....	72
3.4. Hệ thống chỉ tiêu nghiên cứu	73
3.4.1. Hệ thống chỉ tiêu về đặc điểm tự nhiên, KTXH	73
3.4.2. Hệ thống chỉ tiêu về nhóm hộ khảo sát.....	74
3.4.3. Hệ thống chỉ tiêu về thực hiện chính sách và ảnh hưởng của các chính sách XDGN tới sinh kế các hộ DTTS	74
 Chương 4. ĐÁNH GIÁ TÁC ĐỘNG CỦA CÁC CHÍNH SÁCH XÓA ĐÓI GIẢM NGHÈO TỚI SINH KẾ CỦA HỘ NGHÈO DÂN TỘC THiểu SỐ HUYỆN VĨ NHAI.....	
4.1. Đặc điểm địa bàn nghiên cứu.....	76
4.1.1. Điều kiện tự nhiên.....	76
4.1.2. Đặc điểm về điều kiện kinh tế - xã hội của huyện Võ Nhai	80
4.2. Tình hình triển khai, thực hiện chính sách XDGN trên địa bàn huyện.....	88
4.2.1. Công tác tổ chức chỉ đạo và triển khai các chính sách XDGN.....	88
4.2.2. Tổ chức thực hiện các chính sách XDGN trên địa bàn huyện.....	92
4.2.3. Bố trí nguồn lực, giám sát, đánh giá việc thực hiện các chính sách XDGN giai đoạn 2011 - 2015	93
4.3. Đánh giá kết quả của việc thực hiện chính sách xóa đói giảm nghèo tới sinh kế các hộ dân tộc thiểu số huyện Võ Nhai	95
4.3.1. Nhóm chính sách đào tạo nghề và giải quyết việc làm.....	95

4.3.2. Nhóm chính sách hỗ trợ tạo điều kiện cho người nghèo DTTS tiếp cận với các dịch vụ cơ bản	97
4.3.3. Nhóm chính sách tín dụng ưu đãi	100
4.3.4. Nhóm chính sách hỗ trợ đặc thù	102
4.4. Đánh giá thực trạng nguồn lực sinh kế của các hộ điều tra tại địa bàn huyện Võ Nhai tỉnh Thái Nguyên	103
4.4.1. Thông tin cơ bản của các hộ nghèo DTTS được điều tra	103
4.4.2. Thông tin cơ bản về các nguồn lực của hộ nghèo DTTS được điều tra.....	105
4.5. Kết quả phân tích ảnh hưởng, tính tích cực và hạn chế của chính sách XĐGN tới nguồn lực sinh kế các hộ nghèo DTTS điều tra..	109
4.5.1. Đánh giá ảnh hưởng của chính sách XĐGN đến nguồn lực con người.....	109
4.5.2. Đánh giá ảnh hưởng của chính sách XĐGN đến nguồn lực tự nhiên	114
4.5.3. Đánh giá ảnh hưởng của chính sách XĐGN đến nguồn lực vật chất	117
4.5.4. Đánh giá ảnh hưởng của chính sách XĐGN đến nguồn lực xã hội....	120
4.5.5. Đánh giá ảnh hưởng của chính sách XĐGN đến nguồn lực tài chính	123
4.5.6. Đánh giá chung về ảnh hưởng của các chính sách XĐGN đến sự thay đổi các nguồn lực sinh kế của các hộ nghèo DTTS huyện Võ Nhai	126
4.6. Kết quả về phát triển sinh kế và giảm nghèo do ảnh hưởng có tính tổng thể của các chính sách xóa đói giảm nghèo tới sinh kế của các hộ nghèo DTTS ở huyện Võ Nhai	128

4.6.1. Thay đổi nguồn thu của các hoạt động sinh kế khi các chính sách XĐGN ảnh hưởng	128
4.6.2. Ảnh hưởng của chính sách XĐGN dẫn đến thay đổi cơ cấu thu nhập trong hoạt động Nông lâm nghiệp.....	130
4.7. Các yếu tố ảnh hưởng tới kết quả của chính sách xóa đói giảm nghèo tới hộ nghèo dân tộc thiểu số huyện Võ Nhai.....	132
4.7.1. Ảnh hưởng của công tác hoạch định chính sách XĐGN	132
4.7.2. Năng lực tổ chức triển khai, giám sát và đánh giá các chính sách XĐGN trên địa bàn huyện.....	136
4.7.3. Vai trò của cán bộ cấp Huyện, cấp xã trong giảm nghèo	137
4.7.4. Vai trò của tổ chức đoàn thể trong giảm nghèo	138
Chương 5. GIẢI PHÁP THỰC HIỆN HIỆU QUẢ CÁC CHÍNH SÁCH XÓA ĐÓI GIẢM NGHÈO NHẪM CẢI THIỆN SINH KẾ CHO CÁC HỘ NGHÈO DÂN TỘC THIỂU SỐ Ở HUYỆN VÕ NHAİ, TỈNH THÁI NGUYÊN.....	141
5.1. Quan điểm và định hướng cải thiện sinh kế khi thực hiện các chính sách XĐGN cho các hộ nghèo DTTS ở huyện Võ Nhai	141
5.1.1. Quan điểm	141
5.1.2. Định hướng cải thiện sinh kế khi thực hiện các chính sách XĐGN cho các hộ nghèo DTTS ở huyện Võ Nhai	142
5.2. Một số giải pháp thực hiện hiệu quả các chính sách XĐGN cho các hộ nghèo DTTS ở huyện Võ Nhai	143
5.2.1. Giải pháp chung	143
5.2.2. Giải pháp cụ thể đối với từng nhóm chính sách XĐGN được triển khai trên địa bàn huyện Võ Nhai	147

5.2.3. Nhóm giải pháp về phát triển kinh tế và nhân rộng các mô hình sinh kế có hiệu quả góp phần nâng cao thu nhập và giảm nghèo đối với huyện Võ Nhai- Thái Nguyên	152
5.3. Kiến nghị	154
5.3.1. Đối với nhà nước.....	154
5.3.2. Đối với cấp tỉnh và địa phương huyện Võ Nhai	155
5.3.3. Đối với các hộ nghèo.....	156
KẾT LUẬN	156
DANH MỤC CÁC CÔNG TRÌNH ĐÃ CÔNG BỐ CỦA TÁC GIẢ	
CÓ LIÊN QUAN ĐẾN LUẬN ÁN.....	158
TÀI LIỆU THAM KHẢO	159
PHỤ LỤC	168